T.C.

ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ

DİNİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİNİN MÜFREDATI VE UYGULAMA ESASLARI[1]

[1] Bu kılavuz, 20.11.2026 tarihinde Doç. Dr. Taha YILMAZ başkanlığındaki komisyon tarafından gözden geçirilerek güncelleştirilmiştir. Komisyon üyeleri: Dr. Öğr. Üyesi Han HACISOY, Dr. Öğr. Üyesi Osman YILMAZ, Dr. Öğr. Üyesi Hasan Can ATEŞ, Dr. Öğr. Üyesi Murat KAYA, Öğr. Gör. Ruşen ALİOĞU.

Mayıs-2024

İçindekiler Tablosu

1. Dersin Amacı ve Hedefleri 3
2. Kazanımlar 4
3. Öğrencilerin Dua Ezberleme Takip Çizelgesi 5
4. Hutbe Değerlendirme Formu 7
5. Vaaz Değerlendirme Formu 8
6. 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Yapılan Staj Değerlendirme Formu 9
7. Kız Kur'an Kurslarında Yapılan Staj Değerlendirme Formu 10

1. Dersin Amacı ve Hedefleri

Amaç:

Fakültemizde okutulan Dini Hitabet ve Mesleki Uygulama dersinin amacı, öğrenciye müezzin-kayyımlık, imam-hatiplik, Kur'an Kursu öğreticiliği ve vaizlik formasyonu kazandırmaktır. Öğrenci, mezun olduktan sonra Diyanet İşleri Başkanlığında İmam Hatip, Kur'an Kursu Öğreticisi ve vaiz olarak görev almak istemesi halinde ya da ihtiyaç duyulması halinde fahri olarak bu görevleri yapmak istemesi durumunda bu meslekleri icra edebilecek bilgi ve tecrübeye sahip olmasını sağlamak ve öğrenciyi bu mesleklere hazırlamak.

Hedefler:

1. Müezzin-kayyımlık formasyonu kazandırmak:

- Öğrenci, çeşitli makamlarda ezan okuma, kamet getirme ve namaz sonrası tesbihat usullerini bilir.
- Camilerde ve Fakülte mescidinde uygulama yapar.
- Müezzin-kayyımlık mesleğinin uygulama esasları hakkında bilgi sahibi olur.
- Camide cemaatle namaz kılınırken kamet yapar ve tesbihat dualarını açıktan okur.
- İmam yokken imamlık yapar.
- Caminin temiz ve açık kalması, ihtiyaçlarının karşılanması için sorumlularla işbirliği yapar.

2. İmam hatiplik formasyonu kazandırmak:

2.1. Cami Hizmetleri:

- Öğrenci camide cemaatle günlük beş vakit namaz kıldırmayı, vaaz ve hutbe hazırlama ve sunma yöntemlerini bilir.
- Bir imamda olması gereken nitelikler, mesleki temsil, cemaatle ilişkiler, cami hizmetleri, Cuma ve bayram namazları, dini gün ve gecelerde yapılacak etkinlikler, yöresel dini etkinliklerin mahiyeti ve uygulanışı hakkında bilgi sahibi olur.

2.2. Cami Dışı Hizmetler:

- Müslüman vatandaşlardan talep gelmesi halinde topluca yağmur duası okumayı, açılış duası, askere uğurlama duası, hacı uğurlama duası yapmayı bilir.
- Cenaze hizmetleri için çağırıldığında cenaze yakınlarına yatıştırıcı konuşma yapar, erkek cenazesini imam kadın cenazesini kadın hoca yıkar, kefenler, evi önünde helallik alır.
- Cenaze namazı kıldırır, defin işlemlerine katılır, kabir üzerinde Kur'an okur, dua yapar ve telkin verir.
- Bebek doğduğunda isim vermek için davet edildiğinde bebeğin kulağına ezan okuma, sünnet düğününde dua okuma işlemlerini bilir ve uygular.
- Dini nikâh kıyması için davet edildiğinde resmi nikâhtan sonra dini nikâhı fıkıh usullerine göre kıyar ve dua yapar.
- Gelin alma anında ve yöreye göre düğünün belli süreçlerinde dualar yapar.
- Cami cemaatinden ya da köy/mahalle sakinlerinden hasta olanları evde ya da hastanede ziyaret eder, taziye ziyaretlerine gider.
- Köy ve mahallede olağan üstü bir olay, doğal afet olması halinde diğer yetkililerle koordineli bir şekilde hareket ederek inisiyatif alır.

- Köy/mahalle muhtarı, öğretmeni/öğretmenleri ve varsa sağlık personelleri gibi resmi görevlileriyle iletişim halinde olur, ihtiyaç anında iş birliği yapar.

Ders Kitabı ve yardımcı Kaynaklar

1. Hayreddin Karaman vd. Din Görevlisi Rehberi (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 2015).
2. (MEB) İmam Hatip Liseleri İçin Dini Hitabet ve Uygulama Ders Kitabı
   Not: İmam- Hatiplik mesleği, Vaaz ve hutbe hazırlama usul ve yöntemleri konusunda ezberlemeye esas olan duaların metni için adı geçen kaynaklardan yararlanılacaktır.

2. Kazanımlar

2.1. Müezzin Kayyım

- Sabah, öğlen, ikindi, akşam ve yatsı namazları için vaktine uygun ezan okumayı bilir ve uygular.
- Cuma günü (yöreye göre cuma akşamı), cenaze olması halinde ve doğal afetlerde salâ okumayı bilir ve uygular.

2.2.İmam Hatip

- Cemaatle beş vakit namaz kıldırmayı bilir ve uygular.
- Cuma, bayram ve cenaze namazlarını kıldırmayı öğrenir ve uygular.
- Camide müezzin yoksa ezan okumayı bilir ve uygular.
- Cuma ve bayram hutbesi hazırlama ve okuma usulünü bilir.
- Hutbeden önce ve sonra okunacak duaları bilir.
- Vaaz hazırlama ve vaaz sunma usullerini bilir.
- Vaaza başlama duasını bilir.
- Hatim duasını bilir.
- Cenaze işlemlerini bilir (Taziye konuşması, cenaze yıkama, kefenleme, cenaze namazı kıldırma, defin işlemleri, dua ve telkin)
- Cenaze dualarını ve kabir başında telkin vermeyi bilir.
- Şehit cenazesinde yapılacak konuşmayı hazırlar ve yetkililerle işbirliği yapar.
- Dini nikâh işlemlerini ve nikâh duasını bilir.
- Yağmur duasını bilir.
- Açılış duası, askere uğurlama ve hacı uğurlama dualarını bilir.
- Yemek duasını bilir.
- Sefer duasını bilir.

2.3. Kuran Kursu Öğreticisi

- Kur’an öğretme usullerini bilir.
- Ezber yaptırma usullerini bilir.
- Öğrencilere Kur’an dersi dışında temel dini bilgiler, ahlak ve siyer dergi verecek donanıma sahiptir.

- Kadın Kur’an Kursu öğreticileri, kadın cenazesi yıkama ve kefenleme işlemlerini bilir.
- Kadın Kur’an kursu öğretici dini gün ve gecelerde, kadınlara yönelik program yapacak bilgi ve tecrübeyi kazanır.
- Kadın Kur’an Kursu öğreticisi görev mahallindeki kadınlara vaaz ve irşat programı yapacak bilgi ve tecrübeyi kazanır.
- Erkek Kur’an Kursu öğreticisi öğrencileri mesleğe hazırlayacak bilgi ve tecrübeyi kazanır.
- Köy/mahalle camii imam ve müezzin kayyımıyla iş birliği yapar.

3. Ezberlenecek Dualar

1. Cuma hutbesi duaları (erkek öğrenciler)
2. Vaaza başlama duası
3. Cenaze duaları
4. Hatim duası
5. Ezan duası
6. Yemek duası
7. Sefer duası
8. Nikah duası
9. Açılış duası
10. Yağmur duası
11. Namazdan sonra yapılacak dualar

3. **Öğrencilerin Dua Ezberleme Takip Çizelgesi**

Sıra	Adı Soyadı	Hutbe	Vaaz	Nikah	Hatim	Cenaze	Açılış	Yemek	Sefer	Yağmur	Namaz Sonrası Dua
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											

T.C.
ARÜ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DİNİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ

4. Hutbe Değerlendirme Formu

Öğrencinin adı soyadı:
Hutbe okunan cami adı:

Hutbe Değerlendirme	Pekiyi	İyi	Orta	Geliştirilmeli
Hutbenin başlangıç dualarını okuma				
Hutbenin Türkçe sunumu				
İkinci hutbe duaları				
İmamet ve tilavet				

Değerlendirme Yapan İmamın
Adı-Soyadı:
İmzası:

Ders Yürütücüsünün
Adı-Soyadı:
İmza:

T.C.
ARÜ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DİNİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ

5. Vaaz Değerlendirme Formu

Öğrencinin adı soyadı:
Vaaz verilen cami adı:

Vaaz Değerlendirme	Pekiyi	İyi	Orta	Geliştirilmeli
Vaazın başlangıç dualarını okuma				
Vaazın Türkçe sunumu, etkili hitabet				
Vaazda ayet ve hadis metni okuma ve açıklama				
Vaazda kıssa ve güncel olay sunumu ve yorumu				
Vaaz konusunu şiirlerle destekleme				
Vaazda cemaatle göz teması ve iletişim				
Vaaz sonunda kısa özet ve dua				

Değerlendirme yapan hocanın tespitleri:

Vaaz sunumunda	Var	Yok
Yanlış bilgiler var		
Yanlış telaffuzlar		
Belli kişileri övme/yerme		
Argo sözler		
Belirtmek istediğiniz diğer hususular:		

Değerlendirme Yapan İmamın
Adı-Soyadı:
İmzası:

Ders Yürütücüsünün
Adı-Soyadı:
İmza:

T.C.
ARÜ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DİNİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ

6. 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Yapılan Staj Değerlendirme Formu

Öğrencinin Adı Soyadı:

Staja Gidilen Kurs/Cami Adı:

4-6 Yaş Kursları Staj Değerlendirme	Pekiyi	İyi	Orta	Geliştirilmeli
Staj öğrencisinin danışman hocası ile iletişimi				
Staj öğrencisinin kursun hocası ile iletişimi				
Staj öğrencisinin 4-6 yaş öğrencileri ile iletişimi				
4-6 yaş ders planlarına hakimiyeti				
4-6 yaş haftalık ders kazanımlarına hakimiyeti				
4-6 yaş öğretim materyallerine hakimiyeti				
4-6 yaş dua listesine hakimiyeti				
4-6 yaş oyun/etkinlik hakimiyeti				
4-6 yaş elif/bâ öğretim çeşitlerine hakimiyeti				
4-6 yaş öğrencilerinin kaynaştırma/özel öğrenci listesine hakimiyeti				

4-6 yaş kursları staj katılımına göre işaretleyiniz	**Var**	**Yok**
4-6 yaş müfredatına ilgisizlik		
4-6 yaş öğretim materyal bilgisi		
4-6 yaş dua listesi hakimiyeti		
4-6 yaş kurs öğrencilerine olumsuz yaklaşım		
Belirtmek istediğiniz diğer hususular:		

Değerlendirme Yapan Kurs Hocasının
Adı-Soyadı:
İmzası:

Ders Yürütücüsünün
Adı-Soyadı:
İmza

T.C.
ARÜ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DİNİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ

7. Kız Kur'an Kurslarında Yapılan Staj Değerlendirme Formu

Öğrencinin Adı Soyadı:

Staja Gidilen Kurs/Cami Adı:

Kız Kur'an Kursları Staj Değerlendirme	Pekiyi	İyi	Orta	Geliştirilmeli
Staj öğrencisinin danışman hocası ile iletişimi				
Staj öğrencisinin kursun hocası ile iletişimi				
Staj öğrencisinin öğrencilerle iletişimi				
Ders planlarına hakimiyeti				
Haftalık ders kazanımlarına hakimiyeti				
Öğretim materyallerine hakimiyeti				
Dua listesine hakimiyeti				
Ders dışı etkinlik hakimiyeti				
Elifbâ öğretim çeşitlerine hakimiyeti				
Kaynaştırma/özel öğrenci listesine hakimiyeti				

Kız Kur'an Kursları staj katılımına göre işaretleyiniz	**Var**	**Yok**
Müfredata ilgisizlik		
Öğretim materyal bilgisi		
Dua listesi hakimiyeti		
Kurs öğrencilerine olumsuz yaklaşım		
Belirtmek istediğiniz diğer hususular:		

<u>Değerlendirme Yapan Kurs Hocasının</u>
Adı-Soyadı:
İmzası:

<u>Ders Yürütücüsünün</u>
Adı-Soyadı:
İmza: